

บทที่ 4

ผลกระทบจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธ ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 ของประเทศไทย

จากการที่ได้ทำการศึกษาถึงขั้นตอนและข้อท้าทายของประเทศไทยในบทที่ผ่านมา ทำให้เราได้ทราบว่าประเทศไทยได้มีขั้นตอนและกระบวนการ และการพิจารณา รวมทั้งผลที่ประเทศไทยจะได้รับจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมุมมองของผลกระทบต่างๆจากการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาแล้ว ทำให้ทราบว่ามิติตหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญานับดังกล่าว ซึ่งมีมาตรการต่างๆในทางปฏิบัติและทางกฎหมาย ดังต่อไปนี้

4.1 มิติทางการปฏิบัติ

4.1.1 ด้านนิติบัญญัติ

การเตรียมการทางด้านนิติบัญญัติก่อนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และโดยเฉพาะหากต้องมีการออกกฎหมายอนุวัติการให้เป็นไปตามสนธิสัญญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิของประชาชน ชัดแย้งต่อความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญหรือการคุกคามต่ออธิปไตยของรัฐ หรือฝ่ายบริหารหรือฝ่ายนิติบัญญัติเรียกร้องให้มีการตรวจสอบ เป็นต้น ดังนั้นก่อนการลงนามหรือให้สัตยาบันควรมีการทบทวนว่ามีกฎหมายส่วนใดบ้างที่จะมีผลต่อการปฏิบัติตามสนธิสัญญา จะต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายหรือต้องออกกฎหมายใหม่

4.1.1.1 การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเก่า

หากพิจารณาแล้วมีกฎหมายที่จะนำมาแก้ไขเพิ่มเติมให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ได้ ในบางส่วนคือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการ

ใช้ทุ่นระเบิด กับระเบิด และอุปกรณ์อื่นๆ ค.ศ.1996 (Protocol on Prohibitions or Restrictions on the Use of Mines, Booby-Traps and Other Devices as amended on 3 May 1996)

1.) พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของประเทศ และธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จึงบัญญัติห้ามการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม สิ่งที่ใช้ในการสงครามนี้หมายความรวมถึงถึงสัมภาระคลังสงคราม อุปกรณ์การล่าเหยื่อที่มีคุณค่าในทางยุทธศาสตร์ และวัตถุที่มีประโยชน์ในการผลิตอาวุธกระสุน และสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ว่า “เมื่อเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จะให้มีการควบคุมการส่งออกไปหรือการส่งผ่านป็นอกราชอาณาจักร ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามได้ โดยตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา”

ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา 4 ที่กำหนดให้ในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา 3 ให้ระบุนชนิดและประเภทของอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามอันถูกควบคุม ฉะนั้นหากประสงค์จะให้มีการควบคุมการส่งออกไปหรือส่งผ่านป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม จะต้องดำเนินการตรากฎหมายดังกล่าวเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามขึ้น ในปี พ.ศ.2496 ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2506 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2531 ซึ่งพระราชกฤษฎีกา 2 ฉบับนี้ ถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้กำหนดอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามที่จะต้องถูกควบคุมไว้ในมาตรา 4 ว่า “ให้อาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เป็นสิ่งที่ห้ามควบคุมตามความในพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495” ซึ่งเมื่อพิจารณาบัญชีแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับห้ามทุ่นระเบิดตามที่ปรากฏในพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ดังต่อไปนี้

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา

2. ประเภทกระสุน วัตถุประสงค์ และส่วนประกอบ

2.1 ดินระเบิด และดินส่งกระสุน

2.2 กระสุนปืนทหาร

2.3 จรวดทางทหาร

2.4 ตอร์ปิโด

2.5 ลูกระเบิด

2.6 ทุ่นระเบิด

.

.

.

2.11 .....

นอกจากนี้แล้ว มาตรา 5 ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ยังได้บัญญัติห้ามการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามมาตรา 4 ออกไปหรือผ่านไปในนอกราชอาณาจักร เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้น 3 ประการ คือ

1. เมื่อรัฐบาลต่างประเทศร้องขอให้มีการส่งออกไปหรือผ่านไปในนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงซึ่งได้ทำไว้กับรัฐบาล
2. อาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามของทางราชการ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม
3. เป็นการกระทำโดยเปิดเผยในธุรกิจเพื่อการค้าตามปกติ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม

ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติเหล่านี้ประกอบกับพันธกรณีแห่งพิธีสารแล้ว จะเห็นได้ว่าในพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 มาตรา 4 นั้น อนุญาตให้มีการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามมาตรา 4 ออกไปหรือผ่านไปในนอกราชอาณาจักรได้หากเข้าข้อยกเว้น 3 ประการดังกล่าว ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามความหมายของพระราชกฤษฎีกานี้จะหมายรวมถึง สิ่งที่จะนำไปในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาซึ่งหมายถึงทุ่นระเบิดด้วย ดังที่ปรากฏอยู่ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาข้อ 2.6 ถึงแม้ว่าจะมิได้ระบุชัดเจนไปถึงทุ่นระเบิด แต่ก็สามารถอนุมานได้ว่าหมายถึงทุ่นระเบิดทุกประเภท ฉะนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ซึ่งมี

อำนาจในการอนุมัติให้ส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามออกไปหรือผ่านไปนอกราชอาณาจักร ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 จะต้องคำนึงว่าการอนุมัติเช่นนั้นจะไม่เป็นการละเมิดต่อพันธกรณีแห่งพิธีสารด้วย แต่เนื่องจากพิธีสารไม่อนุญาตให้ดำเนินการ โอนทุนระเบิด ดังนั้นข้อยกเว้นในพระราชกฤษฎีกาสำหรับการ โอนทุนระเบิดจึงไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวนี้ไม่สอดคล้องต่อพันธกรณีแห่งพิธีสาร เมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในขัดหรือ ไม่สอดคล้องต่อพันธกรณีแห่งพิธีสารย่อมต้องมีการแก้ไขกฎหมายภายในให้รองรับกับพิธีสาร เพราะฉะนั้นจะต้องดำเนินการแก้ไขพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 ในเรื่องข้อยกเว้นที่ปรากฏในมาตรา 5 โดยการออกพระราชกฤษฎีกามาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม โดยให้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ยกเลิกความในมาตรา 5 แห่งพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 5 การส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามมาตรา 4 ออกไปหรือผ่านไปนอกราชอาณาจักรจะกระทำมิได้ เว้นแต่

1. เมื่อรัฐบาลต่างประเทศร้องขอให้มีการส่งออกไปหรือผ่านไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงซึ่งได้ทำไว้กับรัฐบาล
2. อาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามของทางราชการ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม
3. เป็นการกระทำโดยเปิดเผยในธุรกิจเพื่อการค้าตามปกติซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม

ทั้งนี้ข้อยกเว้นดังกล่าวมิให้ใช้บังคับแก่ทุนระเบิด เว้นแต่จะเป็นการส่งออกไปหรือส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักรเพื่อวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในพิธีสาร

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีมติคณะรัฐมนตรีไว้เช่นใดก็จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมติคณะรัฐมนตรีด้วย

การส่งออกไปหรือส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามวรรคหนึ่งจะต้องมีหนังสือของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมมอบหมายกำกับไปด้วยทุกครั้ง”

4.1.2 ด้านการบริหาร

4.1.2.1 การจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติ

สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่ได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 แต่อย่างใด ดังนั้นจึงยังไม่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติเพื่อควบคุมและดูแลการใช้อาวุธตามแบบให้เป็นที่ปฏิบัติตามอนุสัญญา แต่ในอนาคตหากประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฉบับดังกล่าวแล้ว ประเทศไทยก็จำเป็นต้องมีหน่วยงานระดับชาติที่จะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานและดำเนินการต่างๆตามอนุสัญญา ซึ่งหน่วยงานดังกล่าวนี้ อาจจะต้องมีการตั้งชื่อขึ้นใหม่ และจะต้องสังกัดภายใต้กระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นกระทรวงหลักในการรับผิดชอบในการจัดตั้งหน่วยงานดังกล่าว ซึ่งหน่วยงานที่จัดขึ้นมาใหม่ดังกล่าวนี้ อาจจะมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. เป็นหน่วยงานที่ควบคุมอาวุธที่เกี่ยวข้องดังที่ระบุไว้ในอนุสัญญาและพิธีสาร
2. เป็นหน่วยงานกลางประสานกับองค์การระหว่างประเทศในด้านความร่วมมือในการพัฒนาการทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ตามข้อตกลงระหว่างประเทศและการขอรับความช่วยเหลือต่างๆ
3. กำหนดแผนและติดตามผลการดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ
4. เป็นหน่วยงานกลางประสานกับหน่วยราชการและเอกชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณี
5. เป็นหน่วยงานกลางดำเนินกิจกรรมและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการลงนามและให้สัตยาบัน
6. เป็นศูนย์กลางในการจัดเตรียมคู่มือ เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับข้อตกลงหรือพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติ

4.1.2.2 การเตรียมการเกี่ยวกับการเงิน

หากรัฐบาลไทยได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 แล้ว รัฐบาลจะต้องจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับค่าสมาชิก รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (1) Contribute
- (2) Working Capital Fund
- (3) UN Voluntary Trust Fund (ค่าใช้จ่ายส่วนนี้เป็นการบริจาคด้วยความสมัครใจเพื่อช่วยเหลือการกู้กับระเบิดของสหประชาชาติ โดยมีการจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อจัดหา

เงินทุนสมทบพิเศษสำหรับโครงการกู้ภัยระเบิด ซึ่งกิจกรรมด้านนี้จะได้รับการสนับสนุนด้านการเงินจากเงินค่าบำรุงประจำปีของประเทศสมาชิกสำหรับปฏิบัติการรักษาสันติภาพ และจากการร้องขอความช่วยเหลือจากประเทศผู้บริจาค โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานกิจการด้านมนุษยธรรม (Department of Humanitarian Assistance : DHA ของสหประชาชาติ)

ให้แก่องค์การสหประชาชาติ (United Nations) โดยค่าใช้จ่ายของรัฐบาลก็จะถูกกำหนดโดยอัตราประเมินของสหประชาชาติ และการบริหารเป็นไปตามกฎเกณฑ์การเงินของสหประชาชาติ

4.1.2.3 การเตรียมการเพื่อการรองรับการตรวจพิสูจน์

หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 แล้ว ก็จะต้องมีการกำหนดแผนการดำเนินงาน โดยให้หน่วยงานระดับชาติที่จัดตั้งขึ้นภายใต้กระทรวงกลาโหม เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการตรวจพิสูจน์ยืนยัน โดยประสานให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามอนุสัญญาฯ โดยในช่วงระยะเวลาแรกของการเตรียมความพร้อมในกรณีที่ยังไม่ได้จัดตั้งหน่วยงานระดับชาติขึ้นมารองรับ กระทรวงกลาโหมจะต้องเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงาน

4.1.3 ด้านตุลาการ

ในการเตรียมการเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 นั้น ไม่ปรากฏว่ามีความเคลื่อนไหวทางด้านตุลาการอาจเป็นเพราะอนุสัญญาฉบับนี้ไม่มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านศาลหรือตุลาการ เช่นการเข้าเป็นภาคีธรรมนูญกรุงโรมว่าด้วยการจัดตั้งศาลอาญาระหว่างประเทศ ดังนั้นบทบาททางด้านตุลาการจึงไม่ปรากฏ และแม้อนุสัญญาฉบับนี้จะส่งผลกระทบต่อประชาชน ดังนั้น ในการเตรียมการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 นั้นจะต้องมีการทำประชาพิจารณ์เพื่อสำรวจความต้องการ ผลกระทบ ผลประโยชน์ หรือสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างเด่นชัด ไม่เช่นนั้นอาจจะมีกลุ่ม NGOs ออกมาเคลื่อนไหวต่อต้าน เช่นกรณีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ

แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือ ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธตามแบบนั้น โดยต่อไปในอนาคตหากมีการฝ่าฝืนกฎหมายเกิดขึ้น ศาลก็จะมิมีบทบาทในการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดเหล่านั้น และหากแนวโน้มของผู้กระทำความผิดเพิ่มสูงขึ้น ตุลาการก็ควรจะมิมีบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในการร่วมมือกับฝ่ายอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ประชาชน หรือกลุ่ม NGOs เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ต่อไป

4.2 มิติทางด้านกฎหมาย

4.2.1 กฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาและพิธีสาร

ประเทศไทยมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 หลายฉบับด้วยกัน ซึ่งมาตรการตามกฎหมายภายในของไทยในส่วนของที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธตามอนุสัญญานั้น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ กฎหมายที่เกี่ยวกับเอกชน และกฎหมายที่เกี่ยวกับส่วนราชการ ซึ่งกฎหมายแต่ละส่วนจะมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

4.2.1.1 พิธีสารฉบับที่ 1 ค.ศ.1980 (Protocol I on Non-Detectable Fragments 1980)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืนในประเทศไทยสามารถแบ่งเป็น 2 ส่วนด้วยกัน คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืนของพลเรือน และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืนของทางราชการ นั่นก็หมายความว่าโดยสภาพแล้วลักษณะการใช้งาน สิทธิ อำนาจ และการควบคุมอาวุธปืนนั้น กฎหมายย่อมมีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันของทั้งสองฝ่าย ในส่วนของกฎหมายในแต่ละส่วนมีอยู่ดังต่อไปนี้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืนของพลเรือน ได้แก่

1.) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมอีก 8 ฉบับ โดยฉบับล่าสุดคือ

พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนป็น วัตถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2543 ซึ่งได้วางข้อกำหนดในเรื่องการดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับอาวูรป็น เครื่องกระสุนป็น วัตถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น ดังเช่น ในส่วนของอาวูรป็น และเครื่องกระสุนป็นส่วน บุคคล กฎหมายก็ห้ามมีการผลิต การซื้อ การมี การใช้ การส่ง การนำเข้า¹ โดยมีได้รับอนุญาต ส่วนอาวูร ป็นและเครื่องกระสุนป็นสำหรับการค้า กฎหมายก็ห้ามการทำ การประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ส่ง นำเข้า มีหรือจำหน่าย² โดยมีได้รับอนุญาต สำหรับวัตถูระเบิดนั้นกฎหมายก็ห้ามทำ ซื้อ มีใช้ ส่ง นำเข้า จำ หรือจำหน่ายด้วยประการใดๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่³ ส่วนสิ่งเทียม อาวูรป็นนั้นกฎหมายห้ามบุคคลใดส่งนำเข้าหรือค้าสิ่งเทียมอาวูรป็น⁴ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ ห้ามโอนอาวูรป็นให้แก่ผู้ไม่มีใบอนุญาต⁵ สำหรับอาวูรผ่านแดนนั้นกฎหมายได้บัญญัติมาตรการห้าม นำอาวูรผ่านแดนด้วยเว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาต⁶ ส่วนบทกำหนดโทษก็ยังมีเป็นการปกติดังเช่น กฎหมายที่มีโทษทางอาญาทั่วไป ในส่วนที่เป็นประเด็นการแก้ไขกฎหมายแต่ละครั้งนั้นเท่าที่ปรากฏก็ เป็นเรื่องของการปรับปรุงโทษตามกฎหมายให้มีความเหมาะสมตามยุคสมัย และการปรับปรุง ค่าธรรมเนียมต่างๆเหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเป็นประการสำคัญ

2.) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530

คำว่า “ยุทธภัณฑ์” ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า “อาวูร เครื่องอุปกรณ์ของ อาวูร สารเคมี สารชีววะ สารรังสีหรือเครื่องมือเครื่องใช้ในการรบหรือการสงครามได้ ทั้งนี้ตามที่ รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7”⁷ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของ กฎหมายนี้เน้น ไปในเรื่องของอาวูรซึ่งอาจนำมาใช้ในการสงคราม ต่างจากพระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนป็น วัตถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น พ.ศ.2490 ทั้งนี้เนื่องจากเดิมทีเดียว พระราชบัญญัติควบคุมอาวูรป็นนี้ออกมาครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 (ประมาณปี พ.ศ.2459) และสงครามโลกครั้งที่ 2 (ประมาณปี พ.ศ.2482) กฎหมายจึงมุ่งควบคุมการ

¹พระราชบัญญัติอาวูรป็น เครื่องกระสุนป็น วัตถูระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวูรป็น พ.ศ.2490, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 556 ตอนที่ 42, ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2490, มาตรา 7.

²เรื่องเดียวกัน, มาตรา 24.

³เรื่องเดียวกัน, มาตรา 38.

⁴เรื่องเดียวกัน, มาตรา 52.

⁵เรื่องเดียวกัน, มาตรา 59.

⁶เรื่องเดียวกัน, มาตรา 70.

⁷พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 104 ตอนที่ 254 (ฉบับพิเศษ), ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2490, มาตรา 7.

ดำเนินการเกี่ยวกับอาวุธสงครามซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้นเป็นพิเศษ แต่ต่อมาเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปตามยุคและสมัย จึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย จึงก่อให้เกิดพระราชบัญญัติใหม่ออกมาในปี พ.ศ. 2530 อย่างไรก็ดีมิได้หมายความว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน เพิ่งมีการบัญญัติในช่วงหลังในปี พ.ศ.2490 จึงทำให้มุ่งควบคุมเฉพาะปืนที่ใช้สำหรับเอกชนเพื่อให้ต่างจากเดิม เพราะการบัญญัติกฎหมายอาวุธปืนครั้งแรก แท้จริงแล้วเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2477 คือ “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง พุทธศักราช 2477” นั้นย่อมหมายความว่า กฎหมายอาวุธปืนสำหรับเอกชนถือครองมีการตราขึ้นหลังพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์เพียงปีเดียว เหตุผลจึงน่าจะเป็นว่า กฎหมายต้องควบคุมใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ ควบคุมอาวุธปืนที่ใช้ในการสงครามซึ่งในขณะนั้นมีความจำเป็นเร่งด่วนก่อน ต่อมาเมื่อมีการคำนึงถึงอาวุธที่พลเรือนหรือเอกชนอาจมีไว้ในครอบครองเพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตของตน จึงมีการตรากฎหมายขึ้นมาอีก 1 ฉบับเพื่อควบคุมอาวุธปืนที่เกี่ยวข้องกับเอกชนและใช้เพื่อการป้องกันตัวโดยเฉพาะ สำหรับในส่วนของพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 นี้ เป็นเรื่องของการกำหนดมาตรการในการนำเข้าและส่งออกอาวุธ โดยกฎหมายห้ามบุคคลใดส่งอาวุธเข้ามา นำเข้ามาผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้อนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดขั้นตอนในการนำอาวุธผ่านแดนอีกด้วย⁸

3.) พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535

ตามกฎหมายดังกล่าวระบุว่า “สิ่งที่ใช้ในการสงคราม” ให้ความหมายรวมถึง “สัมภาระพลึงสงคราม อุปกรณ์การลำเลียงที่มีคุณค่าทางยุทธศาสตร์ และวัตถุที่มีประโยชน์ในการผลิตอาวุธกระสุน และสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย”⁹ กฎหมายนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขในการส่งออกอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม¹⁰

⁸เรื่องเดียวกัน, มาตรา 15.

⁹เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19-29.

¹⁰พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 7 ตอนที่ 57, ลงวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2495, มาตรา 3.

¹¹เรื่องเดิม, มาตรา 4. และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 20 ตอนที่ 8, ลงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2535, มาตรา 4.

กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมอาวุธปืนของราชการ ได้แก่

1.) กฎหมายกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อกำหนดหน่วยงานราชการที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับของพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 รวมถึงชนิด ขนาดและเงื่อนไขที่บุคคลของทางราชการตามมาตราทางกฎหมายนี้ที่สามารถมีอาวุธปืนไว้ในครอบครองได้ตามกฎหมาย

2.) ข้อบังคับทหารที่ 5/22180 ว่าด้วยการควบคุมศาสตราภัณฑ์ประจำกายและประจำหน่วย ลงวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2486

เป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์ในการเบิกจ่ายปืนจากคลังของทหารเพื่อสร้างระเบียบในการรับ-จ่ายอาวุธปืน โดยเฉพาะในกองทัพทหาร โดยจะต้องมีการบันทึกลงบัญชีรับ-จ่ายเสมอ¹²

3.) ข้อบังคับทหารที่ 6/22181 ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับศาสตราภัณฑ์ที่ได้มาไว้ในครอบครอง ลงวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2476

เป็นข้อบังคับที่กำหนดการปฏิบัติของกำลังพลต่ออาวุธซึ่งได้มาไว้ในครอบครองว่า จะต้องดำเนินการแจ้งต่อผู้บังคับบัญชาพร้อมส่งบัญชีศาสตราภัณฑ์¹³ ตามข้อบังคับนี้

น่าสังเกตว่า “ศาสตราภัณฑ์” ตามข้อบังคับหมายความว่า “อาวุธปืน อาวุธฟันแทง กระสุน วัตถุระเบิด ลูกกระเบิด ก๊าซพิษหรือเครื่องมือเครื่องใช้อื่นใด อันจะอนุเคราะห์เข้าในประเภทเครื่องประหารชีวิตมนุษย์”¹⁴ นิยามดังกล่าวเป็นนิยามเฉพาะที่ใช้ตามข้อบังคับนี้ โดยความมุ่งประสงค์ที่

¹² ข้อบังคับทหารที่ 5/22180 ว่าด้วยการควบคุมศาสตราภัณฑ์ประจำกายและประจำหน่วย ลงวันที่ 10 กันยายน พ.ศ.2486, มาตรา 5 (2).

¹³ ข้อบังคับทหารที่ 6/22181 ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับศาสตราภัณฑ์ที่ได้มาไว้ในครอบครอง ลงวันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2476, มาตรา 4.

¹⁴ เรื่องเดิม, มาตรา 3 (1).

จะควบคุมอาวุธที่อยู่ในความครอบครองของกำลังพล โดยเฉพาะ ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากนิยามตามกฎหมายอื่นๆ ที่มุ่งควบคุมอาวุธของพลเรือน

หน่วยงานภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืน

หน่วยงานภายในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอาวุธปืน คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยสามารถแบ่งลักษณะของหน่วยงานต่างๆ ได้เป็น 2 กลุ่มหลัก ดังนี้

หน่วยงานที่ควบคุมอาวุธปืนที่อยู่ในความครอบครองของพลเรือน

ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม¹⁵ ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นผู้มีอำนาจในระเบียบการต่างๆ โดยมีหน่วยงานในลำดับรองลงไปคือ สำนักทะเบียนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค (หมายถึงสำนักทะเบียนท้องถิ่น) เป็นส่วนที่มีอำนาจในการออกใบอนุญาตต่างๆ ส่วนกองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะเป็นหน่วยงานที่ประสานในเรื่องการออกเอกสารสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับอาวุธปืน ในส่วนของเรื่องการทำทะเบียนอาวุธที่อยู่ในครอบครองของพลเรือน ซึ่งในส่วนนี้เองจะเป็นขั้นตอนที่ทำให้รู้ว่าอาวุธปืนใดถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย เนื่องจากในการทำทะเบียนอาวุธจะต้องมีการตอกเลขทะเบียนลงไปบนอาวุธปืนในส่วนที่เป็นส่วนประกอบหลักซึ่งโดยทั่วไปคือส่วนด้ามจับของอาวุธปืนด้านหน้า หากอาวุธใดไม่มีหมายเลขดังกล่าวปรากฏบนอาวุธก็หมายความว่า เป็นอาวุธที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การทำเครื่องหมายบนอาวุธดังกล่าวในอาวุธปืนบางประเภทบางกรณีอาจมีการตอกไว้ในภายในโครงสร้างเหล็กด้านในส่วนตัวประกอบด้ามปืนเพื่อเหตุผลของความสวยงาม แต่กระนั้นก็ตาม การปฏิบัติดังกล่าวไม่เป็นที่นิยมเท่าไรนัก เนื่องจากอาวุธปืนโดยทั่วไปจะมีความแข็งอยู่ที่สันของด้ามจับทั้งด้านหน้าและด้านหลังมากกว่าการทำเครื่องหมายในส่วนของด้านข้างซึ่งมีความเปราะบางกว่า อาจทำให้อาวุธปืนเสียหายได้

¹⁵พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490, มาตรา 6 แก้ไขโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ 7) พ.ศ.2522.

หน่วยงานที่ควบคุมอาวุธปืนที่อยู่ในความครอบครองของราชการ

หน่วยงานที่มีหน้าที่ควบคุมอาวุธปืนที่อยู่ในความครอบครองของราชการนั้นมีลักษณะแตกต่างกันไปแล้วแต่หน่วยงาน เช่น หากเป็นกองทัพ การควบคุมอาวุธ โดยทั่วไปก็จะอยู่ในความดูแลของกระทรวงกลาโหม โดยมีหน่วยงานลำดับย่อยของแต่ละกองทัพเป็นผู้ควบคุมอาวุธในแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้องกับตนเอง หากเป็นราชการตำรวจก็จะอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทะเบียน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำหรับส่วนราชการอื่น ๆ นั้นจะมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นมาตามกฎกระทรวงฉบับที่ 14 ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวจะประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธาน และมีผู้แทนจากส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องร่วมด้วย เช่น ผู้แทนกองบัญชาการทหารสูงสุด ผู้แทนกองทัพบก ผู้แทนกองทัพเรือ ผู้แทนกองทัพอากาศ ผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี¹⁶ โดยคณะกรรมการชุดดังกล่าวจะมีอำนาจในการพิจารณากำหนดชนิด ขนาด และจำนวนอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด ที่จะให้แต่ละหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจตามที่กฎหมายกำหนด ตามที่เห็นสมควร, พิจารณากำหนดเขตพื้นที่และภารกิจในการใช้อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนของรัฐวิสาหกิจ, พิจารณาออกระเบียบปฏิบัติเพื่อให้หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจปฏิบัติตามที่เห็นสมควร และตรวจสอบการมีและใช้อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืนและวัตถุระเบิด ตลอดจนการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้ของหน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ

การควบคุมอาวุธปืนภายใต้กฎหมายภายในของประเทศ

ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างกฎหมายภายในของรัฐภาคีบางประเทศที่มีขึ้นเพื่อใช้ควบคุมอาวุธปืน ดังต่อไปนี้

ประเทศออสเตรีย (Austria) มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเรื่องการนำเข้า ส่งออก และการผ่านแดนของอาวุธสงคราม และมาตรการเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธที่ใช้ในการสงครามข้ามแดนสำหรับทหาร มีระบบการออกใบอนุญาตเพื่อการผ่านแดนด้วย

¹⁶กฎกระทรวงฉบับที่ 14 (พ.ศ.2538) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป เล่มที่ 11 ตอนที่ 28 ก, ลงวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2538, มาตรา 6.

ประเทศอังกฤษ (United Kingdom) มีการเพิ่มเติมมาตรการในการควบคุมการส่งออกอาวุธปืน และมีการทบทวนเรื่องการควบคุมระบบทางทะเลเบียนโดยฝ่ายกลาโหม

ประเทศสเปน (Spain) มีการร่างกฎหมายใหม่เรื่องอาวุธที่ใช้ในการป้องกันประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย

ประเทศเบลเยียม (Belgium) มีการแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการนำเข้า ส่งออกและการผ่านแดนของอาวุธปืน เครื่องกระสุนและวัตถุอื่น ๆ ที่ใช้ในทางการทหาร

ประเทศฝรั่งเศส (France) มีการแก้ไขกฎหมายภายในเกี่ยวกับอาวุธปืนและกิจการค้าอาวุธปืนในเชิงพาณิชย์

ประเทศไอร์แลนด์ (Ireland) แถลงว่าประเทศตนไม่มีการผลิตอาวุธ และกฎหมายภายในคือ กฎหมายปืน ปี ค.ศ.1925 และ ปี ค.ศ.1964 (Firearms Act 1925 and 1964) ก็มีมาตรการในการออกใบอนุญาตในกรณีต่างๆเกี่ยวกับอาวุธปืนอยู่แล้ว

4.2.1.2 พิธีสารฉบับที่ 2 ค.ศ.1980 (Protocol II on Prohibitions or Restrictions on the Use of Mines, Booby-Traps and Other Devices 1980) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ค.ศ. 1996 (Protocol on Prohibitions or Restrictions on the Use of Mines, Booby-Traps and Other Devices as amended on 3 May 1996)

สำหรับกฎหมายภายในของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน เมื่อพินิจพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว จะเห็นได้ว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องต่อบทบัญญัติในพิธีสารทั้ง 2 ฉบับ มีอยู่ด้วยกัน 3 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490
2. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495
3. พระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535

กฎหมายภายในทั้ง 3 ฉบับนี้มีเนื้อหาสาระและบทบัญญัติที่สอดคล้องต่อบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในพิธีสารทั้ง 2 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1.) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 นี้ได้กำหนดให้ท่อนระเบิดเป็นความหมายหนึ่งของคำว่าเครื่องกระสุน ดังที่ปรากฏใน มาตรา 4 (2) ความว่า “เครื่องกระสุนปืน หมายความรวมถึง กระสุนกระ โดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ท่อนระเบิด และจรวดทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก่ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิช หมอก หรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ท่อนระเบิด และจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่อง หรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำ หรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน”

สำหรับการห้ามใช้ ผลิต สะสม และการ โอนซึ่งท่อนระเบิดนั้นพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวได้บัญญัติไว้โดยปรากฏในส่วนของอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคลในมาตรา 7 ความว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื่อ มี ใช้ ตั้ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่” และมาตรา 8 ความว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดมีเครื่องกระสุนปืนซึ่งมิใช่ สำหรับใช้กับอาวุธปืนที่ตนได้รับใบอนุญาตให้มีและใช้” และในส่วนของอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า ในมาตรา 24 ความว่า “ห้ามมิให้ผู้ใด ทำ ประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ตั้ง นำเข้า มี หรือ จำหน่าย ซึ่งอาวุธปืนหรือเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจาก นายทะเบียนท้องที่” จากมาตราต่างๆที่กล่าวมานี้จะเห็นได้ว่า กฎหมายห้ามผู้ใดทำ มี ใช้ ตั้ง หรือนำเข้ามาซึ่งเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ให้มีและใช้ รวมทั้งห้ามมิให้ประกอบ ทำ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ตั้ง นำเข้า มี หรือจำหน่ายซึ่งเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า และท่อนระเบิดก็ ถือเป็นความหมายหนึ่งของเครื่องกระสุนปืน ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้จะบัญญัติเงื่อนไขไว้ว่า ยกเว้นว่าจะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่ก็ตามแต่ทั้งนี้คงหมายความรวมถึงเครื่องกระสุนปืนที่ ใช้กับอาวุธปืนโดยทั่วไปเท่านั้น มิใช่หมายความรวมถึงท่อนระเบิดด้วย ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีไว้เพื่อใช้หรือเพื่อ การค้าก็ตาม เพราะเหตุว่าท่อนระเบิดถือเป็นอาวุธร้ายแรงและเป็นอาวุธสงครามอย่างหนึ่ง ฉะนั้น กฎหมายจึงมิให้อำนาจผู้ใดมี ใช้ ทำ ซื่อ ตั้งหรือนำเข้ามาได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใดๆก็ตาม และสำหรับ เงื่อนไขที่ว่า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่นั้นคงเป็นข้อยกเว้นเฉพาะสำหรับอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนที่ใช้กับอาวุธปืนเท่านั้น หากได้หมายความรวมถึงท่อนระเบิดด้วยไม่ นอกจากนั้นแล้ว พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังได้บัญญัติความหมายของคำว่า “มี” และคำว่า “นำเข้า” ไว้ในมาตรา 4 ดังต่อไปนี้

มาตรา 4 (6) “มี หมายความว่า มีกรรมสิทธิ์หรือมีไว้ในครอบครองแต่ไม่หมายความ รวมถึงการที่อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดที่มีไว้โดยชอบด้วยกฎหมายและตกอยู่ในความ

ครอบครองของบุคคลอื่นซึ่งไม่ต้องห้ามตามมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัตินี้เท่าที่จำเป็นเพื่อรักษาสິงที่ว่ามีให้สูญหาย”

มาตรา 4 (8) “นำเข้า หมายความว่า นำเข้ามาจากภายนอกราชอาณาจักร ไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ”

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ห้ามการผลิต การใช้ การมี การนำเข้า การจำหน่าย ซึ่งเครื่องกระสุนปืน ซึ่งมีความหมายรวมไปถึงทุ่นระเบิด ด้วยตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 4 (2) ดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นการสอดคล้องต่อพันธกรณีในการห้ามใช้ห้ามผลิต และห้ามโอน ซึ่งทุ่นระเบิดที่บัญญัติไว้ในพิธีสารทั้ง 2 ฉบับได้ในระดับหนึ่งเช่นเดียวกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีกฎหมายภายในต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้ เป็นไปตามพันธกรณีแห่งพิธีสารอยู่บ้างแล้ว หากแต่ส่วนใหญ่ของบทบัญญัติแห่งกฎหมายภายในต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนี้เป็นการห้ามแต่เฉพาะประชาชน พลเรือน และบุคคลธรรมดาทั่วไปเท่านั้น มิได้ บังคับใช้กับหน่วยราชการทหาร เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและ ตำรวจที่มีหรือใช้ในราชการ หรือหน่วยงานราชการที่มีหรือใช้เพื่อป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบ เรียบร้อยของประชาชน¹⁷ ดังที่กล่าวมาแล้วว่าหน่วยราชการต่างๆของประเทศไทยที่ใช้ทุ่นระเบิดนั้น ได้แก่ ทหาร และตำรวจ ฉะนั้นเมื่อประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีแห่งอนุสัญญาและพิธีสารฉบับดังกล่าว แล้ว ประเทศไทยย่อมถูกผูกพันโดยพันธกรณีแห่งอนุสัญญาและพิธีสาร ดังนั้นหน่วยงานราชการต่างๆ ย่อมต้องยุติการใช้ สะสม ผลิตและ โอนซึ่งทุ่นระเบิด ทั้งนี้หน่วยงานราชการเหล่านั้นจะต้องมีคำสั่งห้าม การใช้ สะสม ผลิตและ โอนซึ่งทุ่นระเบิด ซึ่งถ้าเกิดการฝ่าฝืนคำสั่งหรือยังคงมีการใช้ทุ่นระเบิดดังกล่าว อยู่ต่อไป สำหรับหน่วยงานราชการทหารจะถือว่าผู้ที่ฝ่าฝืนคำสั่งนั้น กระทำความผิดตามประมวล กฎหมายอาญาทหาร มาตรา 30 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

“ผู้ใดเป็นทหารและมันขัดขืนหรือละเลยมิกระทำตามคำสั่งอย่างใดๆ ท่านว่ามันมีความผิดต้องระวางโทษตามสมควรแก่เหตุ ดังจะว่าต่อไปนี้คือ

1. ถ้ามันได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู ท่านให้ลงอาญามันเป็นสามสถาน คือ สถานหนึ่งให้ประหารชีวิตเสีย สถานหนึ่งให้จำคุกจนตลอดชีวิต สถานหนึ่ง ให้จำคุกตั้งแต่สามปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี

¹⁷พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490, มาตรา 5.

2. ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นต่อหน้าราชศัตรู แต่ได้กระทำในภาวะสงครามหรือในเขตซึ่งอยู่ในอำนาจกฏอัยการศึก ท่านให้ลงอาญาจำคุกมันตั้งแต่ปีหนึ่งขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี
3. ถ้ามันมิได้กระทำความผิดนั้นในเวลาหรือที่อื่นนอกจากที่วามาแล้ว ท่านให้ลงอาญาจำคุกมันไม่เกินกว่าห้าปี”

สำหรับตำรวจก็เช่นเดียวกัน ถ้าหากข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนคำสั่งหรือใช้ทู่ระเบิด ย่อมถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มาตรา 5 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

“การกระทำผิดวินัยตำรวจนั้น ท่านให้หมายความรวมถึง การกระทำความผิดดังจะกล่าวต่อไปนี้

- 1.) คือ ขัดขืน หลีกเลียงหรือละเลย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือคนที่ชอบด้วยกฎหมาย
- 2.) .....
- .
- .
- .
- 12.) .....” ซึ่งจะรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 ดังนี้ “ตำรวจผู้ใดกระทำความผิดต่อวินัยตำรวจ จะต้องรับทัณฑ์ตามวิธีที่ปรากฏในหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้”

ปัญหาบทบัญญัติกฎหมายในการห้ามหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ทู่ระเบิด

ประเทศไทยต้องประสบปัญหาเกี่ยวกับทู่ระเบิดมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยสามารถใช้ทู่ระเบิดเพื่อใช้เป็นอาวุธในการป้องกันประเทศได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเหตุว่าหากเป็นการใช้ทู่ระเบิดดังกล่าวโดยมีหน่วยงานต่างๆของรัฐเป็นผู้ดำเนินการใช้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้โดยทหารบก ทหารเรือ หรือตำรวจก็ตาม ล้วนแต่สามารถกระทำได้ทั้งสิ้น ซึ่งการใช้ทู่ระเบิดของหน่วยงานต่างๆของรัฐนี้จะดำเนินการใช้ได้โดยการปฏิบัติตามคำสั่งและคำอนุมัติของผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งการในเรื่องดังกล่าวได้ในแต่ละหน่วยงาน ซึ่งคำสั่งและคำอนุมัติในการให้ดำเนินการใช้ทู่ระเบิดไม่ว่าจะใช้ในบริเวณพื้นที่ใด และดำเนินการใช้โดยหน่วยงานใดล้วนแต่เป็นความลับทางราชการทั้งสิ้น เพราะเหตุว่าเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวเนื่องโดยตรงต่อความมั่นคงต่อประเทศไทย แต่สำหรับการใช้อาวุธเช่นว่านี้โดยประชาชนพลเรือนทั่วไปแล้วย่อมไม่สามารถจะกระทำ

ได้ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะกรณีใดหรือสถานการณ์ใดๆก็ตาม ทั้งนี้เนื่องมาจากประเทศไทยมีบทบัญญัติกฎหมายในการห้ามประชาชนทั่วไปใช้ทุ่นระเบิดซึ่งปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 โดยได้กำหนดความหมายของทุ่นระเบิดไว้ว่าอยู่ในความหมายหนึ่งของคำว่า “เครื่องกระสุนปืน” ดังปรากฏอยู่ในมาตรา 4 (2) ดังต่อไปนี้

“มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

(1) .....

(2) “เครื่องกระสุนปืน” หมายความว่ารวมถึง กระสุนโคด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิด และจรวดทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊ส เชื้อเพลิง เชื้อโรค ไอพิช หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทุ่นระเบิด และจรวด ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันหรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำหรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน”

จากบทบัญญัติในมาตรา 4 (2) นี้จะเห็นได้ว่าทุ่นระเบิดนั้นคงจะหมายรวมไปถึงทุ่นระเบิดทุกประเภท เพราะเหตุทุ่นระเบิดเป็นอาวุธสงครามที่มีอำนาจภาพในการทำลายสิ่งของที่ร้ายแรงจึงไม่ต้องการให้ประชาชนพลเรือนทั่วไปสามารถนำมาใช้ได้อย่างแพร่หลาย เพราะอาจเกิดอันตราย และเกิดผลกระทบต่อการใช้ชีวิตหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆของรัฐได้ แต่ทั้งนี้ส่วนใหญ่ของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวมิได้บัญญัติห้ามหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐในการใช้ทุ่นระเบิดไว้แต่อย่างใด ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติที่ปรากฏในมาตรา 5 ดังต่อไปนี้

“มาตรา 5 พระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่มาตรา 8 ทวิ มิให้ใช้บังคับแก่

(1) อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนของ

(ก) ราชการทหารและตำรวจที่มีหรือใช้ในราชการ

(ข) หน่วยราชการที่มีหรือใช้เพื่อป้องกันประเทศหรือรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(ค) หน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่มีและใช้ในการป้องกันและรักษาทรัพย์สินอันสำคัญของรัฐ

(ง) ราชการและตำรวจตาม (ก) หรือหน่วยราชการตาม (ข) ที่มอบให้ประชาชนมีและใช้เพื่อช่วยเหลือราชการของทหารและตำรวจหรือของหน่วยราชการแล้วแต่กรณี”

จะนับบทบัญญัติในมาตรา 5 (1) ดังกล่าวนี้ย่อมเป็นสิ่งที่เน้นย้ำและแสดงให้เห็นว่าการใช้ทุนระเบิดของหน่วยราชการทหารและตำรวจสามารถกระทำได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่ประเทศไทยในระยะหลายปีที่ผ่านมามิได้ดำเนินการใช้ทุนระเบิดแต่อย่างใด หากแต่ยังคงมีทุนระเบิดเก็บสะสมไว้ในคลังสรรพาวุธ เพื่อวัตถุประสงค์ในการศึกษา ค้นคว้าเพื่อประโยชน์ในการกวาดล้างและทำลายทุนระเบิดเหล่านี้ต่อไปในอนาคต

2.) พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของประเทศ และธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จึงบัญญัติห้ามการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม สิ่งที่ใช้ในการสงครามนี้หมายความรวมถึงสัมภาระพลังสงคราม อุปกรณ์การลำเลียงที่มีคุณค่าในทางยุทธศาสตร์ และวัตถุที่มีประโยชน์ในการผลิตอาวุธกระสุน และสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 3 ดังต่อไปนี้

“เมื่อเห็นเป็นการสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของประเทศ หรือเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ จะให้มีการควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามได้ โดยตราขึ้นเป็นพระราชกฤษฎีกา”

ประกอบกับบทบัญญัติมาตรา 4 ที่กำหนดให้ในพระราชกฤษฎีกาซึ่งออกตามความในมาตรา 3 ให้ระบุชนิดและประเภทของอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามอันถูกควบคุม ฉะนั้นหากประสงค์จะให้มีการควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม จะต้องดำเนินการตรากฎหมายดังกล่าวเป็นพระราชกฤษฎีกา ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามขึ้นในปี พ.ศ.2496 ซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2506 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์ และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2531 ซึ่งพระราชกฤษฎีกา 2 ฉบับนี้ ถูกยกเลิกโดยพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ได้กำหนดอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามที่จะต้องถูกควบคุมไว้ในมาตรา 4 คือ “ให้อาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกานี้เป็นสิ่งที่ห้ามควบคุมตามความ

ในพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นนกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495” ซึ่งเมื่อพิจารณาบัญชีแนบท้ายพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับการห้ามท่นระเบิดตามที่ปรากฏในพิธีสารทั้ง 2 ฉบับ ดังต่อไปนี้

บัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกา

2. ประเภทกระสุน วัตถุระเบิด และส่วนประกอบ

2.1 ดินระเบิด และดินส่งกระสุน

2.2 กระสุนปืนทหาร

2.3 จรวดทางทหาร

2.4 ตอร์ปิโด

2.5 ลูกระเบิด

2.6 ท่นระเบิด

.

.

.

2.11 .....

นอกจากนี้แล้ว มาตรา 5 ของพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ยังได้บัญญัติห้ามการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามมาตรา 4 ออกไปหรือผ่าน ป็นนกราชอาณาจักร เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้น 3 ประการ คือ

1. เมื่อรัฐบาลต่างประเทศร้องขอให้มีการส่งออกไปหรือผ่าน ป็นนกราชอาณาจักรตามข้อตกลงซึ่งได้ทำไว้กับรัฐบาล
2. อาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามของทางราชการ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม
3. เป็นการกระทำโดยเปิดเผยในธุรกิจเพื่อการค้าตามปกติ ซึ่งได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม

ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติเหล่านี้แล้ว จะเห็นได้ว่า ในพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นนกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 มาตรา 4 นั้น อนุญาตให้มีการส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตามมาตรา 4 ออกไปหรือผ่าน ป็นนกราชอาณาจักรได้หากเข้าข้อยกเว้น 3 ประการดังกล่าว ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามตาม

ความหมายของพระราชกฤษฎีกานี้จะหมายรวมถึง สิ่งที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาซึ่งหมายถึงทุนระเบิดด้วย ดังที่ปรากฏอยู่ในบัญชีท้ายพระราชกฤษฎีกาข้อ 2.6 ถึงแม้ว่าจะมิได้ระบุชัดเจนไปถึงทุนระเบิด แต่ก็สามารถอนุมานได้ว่าหมายถึงทุนระเบิดทุกประเภท ฉะนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ซึ่งมีอำนาจในการอนุมัติให้ส่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงครามออกไปหรือผ่านไปนอกราชอาณาจักรตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5

นอกจากนี้ บทบัญญัติของพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามอำนาจแห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ พ.ศ.2535 ก็กล่าวถึงการห้าม การส่งออกไป หรือการส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม ถึงแม้ว่าพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจะมีได้ให้คำจำกัดความหรือความหมายของการส่งออกไป หรือการส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักร ไว้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานประกอบแล้ว คำว่า “ส่ง” หมายถึง ทำให้สิ่งหนึ่งเคลื่อนพ้นจากที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่งเพื่อให้ถึงผู้รับหรือเป้าหมายด้วยอาการต่างๆ กัน คำว่า “ออกไป” มีความหมายว่า อาการเคลื่อนไปข้างนอกหรือพ้นจากที่ปิดบัง และคำว่า “ผ่าน” หมายถึง ล่วงจุดใดจุดหนึ่งไป เพราะฉะนั้นคำว่า ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร จึงหมายความว่า ทำให้สิ่งหนึ่งเคลื่อนพ้นจากภายในราชอาณาจักรออกไปยังภายนอกราชอาณาจักร และคำว่า ส่งผ่านไปนอกราชอาณาจักร หมายถึง ทำให้สิ่งหนึ่งล่วงพ้นจากภายในราชอาณาจักรไปนั่นเอง

นโยบายและการดำเนินงานของกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับความช่วยเหลือของกองทัพในการกู้ระเบิด

- 1.) ประเทศไทยมีนโยบายให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพมาโดยตลอด เพื่อแสดงให้เห็นให้ประชาคมโลกเห็นว่า ไทยเป็นประเทศที่รักสันติและไม่มีนโยบายรุกรานหรือแทรกแซงประเทศเพื่อนบ้าน ดังจะเห็นได้จากการที่ไทยสนับสนุนข้อมติสหประชาชาติว่าด้วยการห้ามการส่งออกกับระเบิดสังหารบุคคล นอกจากนั้น ยังเคยจัดกำลังทหารช่างเข้าไปปฏิบัติงานกู้ระเบิดในกัมพูชา กับเคยจัดการฝึกอบรมชุดสุนัขทหาร ไปปฏิบัติงานกู้กับระเบิดในอัฟกานิสถานอีกด้วย
- 2.) การให้ความช่วยเหลือในการกู้ระเบิดแก่สหประชาชาติ สามารถดำเนินการได้ตามที่รัฐบาลเคยมอบหมายให้กองทัพพบกดำเนินการและเป็นการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้การตัดสินใจดำเนินการขึ้นอยู่กับรัฐบาล

- 3.) ปัจจุบันไทยมิได้ผลิตหรือส่งออกทุ่นระเบิดหรือกับระเบิดชนิดใดๆ อีกทั้งในห้วงเวลาอันใกล้นี้ แนวโน้มการใช้กำลังเข้าแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งทางบงจะลดลง ความจำเป็นในการใช้ทุ่นระเบิดและกับระเบิดบนบกจึงยังมีน้อย การให้ความร่วมมือกับสหประชาชาติจึงไม่น่าจะเกิดผลกระทบต่อการป้องกันประเทศของไทย
- 4.) กองทัพอากาศมีขีดความสามารถจำกัดในการกู้ระเบิด เพียงเพื่อเปิดช่องทางดำเนินกลยุทธ์หรือเฉพาะการค้นหา ประเมินค่าและเก็บกู้วัตถุระเบิดเฉพาะของทางราชการซึ่งใช้อุปกรณ์ที่แตกต่างกัน จึงอาจมีขีดจำกัดในการให้ความช่วยเหลือสหประชาชาติบ้าง¹⁸

เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีกฎหมายภายในที่สอดคล้องต่อการห้ามใช้สะสม ผลิต และโอนซึ่งวัตถุระเบิด กล่าวคือ หากประชาชนพลเรือนกระทำการฝ่าฝืนต่อพันธกรณีดังกล่าว จะถือว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 และพระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535 สำหรับหน่วยงานราชการทหารและตำรวจ หากกระทำการฝ่าฝืนคำสั่งในการห้ามใช้ทุ่นระเบิดก็จะถือว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 ตามลำดับ

4.2.1.3 พิธีสารฉบับที่ 3 ค.ศ.1980 (Protocol III on Prohibitions or Restrictions on the Use of Incendiary Weapons 1980) และ พิธีสารฉบับที่ 4 ค.ศ.1995 (Protocol IV on Blinding Laser Weapons 1995)

เนื่องจากประเทศไทยไม่ได้มีการใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดไฟและอาวุธเลเซอร์หรืออาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด คงมีแต่เพียงการใช้ระบบเลเซอร์ที่มาช่วยเสริมประสิทธิภาพของอาวุธชนิดอื่น ดังนั้น ในขณะนี้เรายังไม่มีกฎหมายภายในฉบับใดที่ออกมาควบคุมการใช้อาวุธทั้งสองดังกล่าว

¹⁸หนังสือด่วนมาก ที่ กท 0207/1034 เรื่อง การประชุมระหว่างประเทศว่าด้วยการให้ความช่วยเหลือในการกู้กับระเบิด วันที่ 3 กรกฎาคม 2538 อ้างถึง หนังสือกระทรวงการต่างประเทศด่วน ที่ กค 0803/1019 ลงวันที่ 28 เมษายน 2538.

โดยเฉพาะ แต่หากเราจะพิจารณาถึงกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องมากที่สุดที่จะนำมาพิจารณาปรับใช้กับกรณีของอาวุธที่ก่อให้เกิดไฟและอาวุธเลเซอร์ จะมีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องอยู่ 2 ฉบับด้วยกัน คือ

1.) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

ตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ให้คำนิยามถึง อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ไว้ดังนี้

“มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

1. อาวุธปืน หมายความรวมตลอดถึง อาวุธทุกชนิดซึ่งใช้ส่งเครื่องกระสุนปืนโดยวิธีระเบิดหรือกำลังดันของแก๊สหรืออัดลมหรือเครื่องกลไกอย่างใดซึ่งต้องอาศัยอำนาจของพลังงานและส่วนหนึ่งส่วนใดของอาวุธนั้นๆ ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่าสำคัญและได้ระบุไว้ในกฎกระทรวง
2. เครื่องกระสุนปืน หมายความรวมตลอดถึง กระสุน โดด กระสุนปราย กระสุนแตก ลูกกระเบิด ตอร์ปิโด ทู่นระเบิดและจรวด ทั้งชนิดที่มีหรือไม่มีกรดแก๊สเชื้อเพลิง เชื้อ โรค ไอพิช หมอกหรือควัน หรือกระสุน ลูกกระเบิด ตอร์ปิโดทู่นระเบิดและจรวดที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน หรือเครื่องหรือสิ่งสำหรับอัดหรือทำหรือใช้ประกอบเครื่องกระสุนปืน
3. วัตถุระเบิด คือ วัตถุที่สามารถส่งกำลังดันอย่างแรงต่อสิ่งห้อมล้อมโดยฉับพลันในเมื่อระเบิดขึ้น โดยมีสิ่งที่เหมาะสมทำให้เกิดกำลังดัน หรือ โดยการสลายตัวของวัตถุระเบิดนั้นทำให้มีแรงทำลายหรือแรงประหาร กับหมายความตลอดถึง เชื้อปะทุต่างๆ หรือวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกันซึ่งใช้หรือทำขึ้นเพื่อให้เกิดการระเบิด ซึ่งรัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
4. ดอกไม้เพลิง หมายความรวมตลอดถึง พลุ ประทัดไฟ ประทัดลม และวัตถุอื่นใดอันมีสภาพคล้ายคลึงกัน
5. สิ่งเทียมอาวุธปืน หมายความว่า สิ่งซึ่งมีรูปและลักษณะอันน่าจะทำให้หลงเชื่อว่าเป็นอาวุธปืน”

หากเราพิจารณาดูจะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้มีการกำหนดชัดเกี่ยวกับกรณีอาวุธที่ก่อให้เกิดไฟและอาวุธเลเซอร์ไว้แต่อย่างใด ซึ่งคงไม่ใช่เรื่องที่แปลกนักเพราะ กฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายที่มีออกมาใช้บังคับนานมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2490 หรือเมื่อประมาณ 57 ปีที่แล้ว เพราะจากคำ

นิยามของคำว่า “อาวุธปืน” ให้หมายรวมถึงอาวุธที่ต้องอาศัยอำนาจพลลังงานในการส่งเครื่องกระสุนปืน แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นกรณีที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงในปัจจุบันไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับอาวุธที่ก่อให้เกิดไฟและอาวุธเลเซอร์ไว้แต่อย่างใด

2.) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีขึ้นเพื่อควบคุมอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในยามสงคราม โดยใน มาตรา 4 ได้ให้ความหมายของคำว่า ยุทธภัณฑ์ ไว้ว่า “ยุทธภัณฑ์ หมายความว่า อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสี หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามมาตรา 7”

ซึ่งก็ได้มีเป็นประกาศกระทรวงกลาโหม เรื่อง กำหนดชนิดยุทธภัณฑ์ที่ต้องขออนุญาต ตามพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ ออกมาเมื่อ พ.ศ.2530 ซึ่งตามประกาศฉบับนี้ ได้มีการกำหนดให้อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสี หรือสารนิวเคลียร์ หรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามก็ได้ ถือเป็นยุทธภัณฑ์ โดยในข้อ 1.3 ของประกาศได้กำหนดถึงอาวุธประเภทยานพาหนะทางน้ำ ทางบก และทางอากาศที่ใช้ในกิจการทางทหาร และเครื่องมือเครื่องใช้ที่อาจนำไปใช้ในการรบหรือการสงครามก็ได้ ซึ่งในกรณีนี้ กองทัพอากาศก็ได้มีการนำอาวุธที่ก่อให้เกิดไฟมาใช้ในการซ้อมรบและใช้สำหรับค้นคว้าวิจัยทางการทหาร และในข้อ 1.3.17 ได้กำหนดถึง เครื่องมือวัดระยะทางทหาร ซึ่งในกรณีนี้ กองทัพอากาศก็ได้มีการนำเลเซอร์มาใช้ในการวัดระยะทางเช่นกัน ดังนั้นจึงถือได้ว่า อาวุธที่ก่อให้เกิดไฟและระบบเลเซอร์มีการใช้ในวงการทหารของไทย ตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530

หลักการในพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530 กล่าวโดยสรุป ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดสังเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหม¹⁹ และมีการกำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับการนำอาวุธผ่านแดนรวมถึงสถานที่ที่ใช้จัดเก็บอาวุธ²⁰ รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษ ในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งการระวางโทษและโทษจำคุก²¹

¹⁹มาตรา 15 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530.

²⁰มาตรา 19-29 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530.

²¹มาตรา 41-50 พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530.

เกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ในพิธีสารฉบับที่ 4

1.) สถานการณ์ด้านอาวุธเลเซอร์ในประเทศไทย

การใช้เลเซอร์ในประเทศไทยนั้น ทางกองทัพไทยได้มีการใช้เลเซอร์ในลักษณะที่เป็น ส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของอาวุธชนิดอื่น ซึ่งถือได้ว่าเป็นการใช้ในลักษณะที่เป็น “ระบบเลเซอร์” โดยมีการใช้อยู่ 3 ลักษณะด้วยกันคือ

1. เลเซอร์วัดระยะทาง โดยมีการสั่งจากประเทศอังกฤษ นำมาใช้ติดตั้งบนรถถังหรือบนอุปกรณ์มือถือให้กับทหารราบ ในปัจจุบันได้มีการทำโครงการวิจัยภายใต้การสนับสนุนจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ เพื่อทำการผลิตเลเซอร์นี้เอง โดยมุ่งเน้นให้พัฒนาจากระบบที่ไม่มีความปลอดภัยต่อดวงตา (eye unsafe) มาเป็นระบบที่มีความปลอดภัยต่อดวงตา (eye safe)
2. เลเซอร์ชี้เป้า จะมีใช้ในกองทัพอากาศ โดยใช้แสงเลเซอร์ประเภทรูบี้เลเซอร์ (ruby laser) ใช้เพื่อทำการชี้เป้าหมาย
3. เลเซอร์ที่ใช้ในการฝึก จะใช้แสงเลเซอร์ที่เป็นเลเซอร์ประเภทไดโอดเลเซอร์ นำมาใช้ในการฝึกของทหาร โดยจะติดตั้งไว้กับปืนที่ใช้ทำการฝึก

ส่วนการใช้เลเซอร์ในลักษณะที่เป็นอาวุธเลเซอร์โดยตรง หรืออาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ดาบอดนั้น ยังไม่มีการนำมาใช้ในกองทัพไทยแต่อย่างใด แต่ในส่วนของกองทัพบกนั้นได้มีการนำระบบเลเซอร์มาใช้งานดังนี้²²

1. เครื่องวัดระยะด้วยเลเซอร์แบบมือถือ
2. เครื่องวัดระยะทางด้วยแสงเลเซอร์
3. เครื่องช่วยฝึกยิงด้วยแสงเลเซอร์
4. ชุดเลเซอร์ส่องเป้าหมาย

²²เลเซอร์ : การประยุกต์ใช้ทางทหารและการวิจัยทางเลเซอร์ของกองทัพบก” ใน เอกสารทางวิชาการ การวิจัยและพัฒนาการทหาร เรื่องเลเซอร์และการประยุกต์ใช้ โดยสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทหารกลาโหม, หน้า 216.

เครื่องวัดระยะด้วยเลเซอร์แบบมือถือ เป็นเครื่องมือที่อาศัยเทคโนโลยีขั้นสูง ประกอบด้วยตัวกำเนิดเลเซอร์แบบ Q-Switched Nd : YAG มีตัวรับสัญญาณเลเซอร์แบบ Silicon Avelenche Diode และระบบวงจรไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถคำนวณ และแสดงผลของระยะทางออกมาในรูปของตัวเลข 4 ตำแหน่ง สามารถวัดระยะทางได้ 250-10,000 เมตร ความคลาดเคลื่อน + -5 เมตร น้ำหนักรวม 1,500 กรัม และปัจจุบันทางกรมวิทยาศาสตร์ทหารบกได้มีการทำวิจัยและพัฒนาเครื่องวัดระยะทางด้วยแสงเลเซอร์สำเร็จแล้ว โดยใช้หาตำแหน่งของผู้ตรวจการณ์ และที่ตั้งเป้าหมายของทหารราบ ใช้ในการกิจควบคุมการยิงโดยทหารปืนใหญ่ หรือกับพาหนะติดอาวุธรบเพื่อทำหน้าที่นำทางและควบคุมการยิงของอาวุธหลักหรือเฮลิคอปเตอร์ ในการหาระยะทางจากอากาศและพื้นผิว เป็นต้น²³

เครื่องช่วยฝึกยิงด้วยแสงเลเซอร์ การฝึกยิงปืน มีความสำคัญต่อทหารเป็นอย่างมาก เพราะจะทำให้ทหารแต่ละนายมีโอกาสดำเนินการปรับปรุงความสามารถในการใช้อาวุธประจำกาย และทำให้ทหารเกิดความคุ้นเคยกับอาวุธและสภาพแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นจริงในสนามรบ แต่การฝึกยิงด้วยกระสุนจริงนั้น ต้องใช้งบประมาณสูงมาก จึงทำให้เลเซอร์เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเป็นเครื่องช่วยฝึกยิงปืนแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ระบบ MILES (Multiple Integrated Laser Engagement System) จากประเทศสหรัฐอเมริกา หรือ ระบบ IWESS (Infantry Weapons Effect Simulator System) จากประเทศนิวซีแลนด์ หรือ ระบบ SABRES (Small Arms Battlefield Realistic Engagement Simulator) จากประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น²⁴

นอกเหนือจากการนำเข้ามาจากต่างประเทศแล้ว ทางกรมวิทยาศาสตร์ทหารบกได้ทำการพัฒนาระบบเลเซอร์สำหรับการฝึกชุดแบบบุคคลขึ้น โดยดัดแปลงมาจากระบบ Sawes ของประเทศอังกฤษ²⁵ และยังสามารถวิจัยและพัฒนาชุดอุปกรณ์สำหรับการฝึกอีกหลายรูปแบบ ได้แก่ อุปกรณ์เลเซอร์สำหรับผู้ควบคุมการฝึก ลูกกระเบิดขว้างฝึกเลเซอร์ ทุ่นระเบิดเคลือบฝึกเลเซอร์และอุปกรณ์ส่งสัญญาณเลเซอร์ติดปืนกล เอ็ม 60²⁶

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ระบบเลเซอร์ภายในกองทัพไทยนั้น จะเป็นกรณีขาดความรู้ความเข้าใจที่ดีพอ เช่น ในกรณีการยิงเลเซอร์วัดระยะทาง ทหารที่อยู่บริเวณแหล่งกำเนิดแสงเลเซอร์ต่าง

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 218-220.

²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 221-222.

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 222.

²⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 225.

ก็สวมใส่แว่นป้องกันทุกนาย แม้จะเป็นข้อดีที่มีการระวัง แต่โดยความเป็นจริงแล้ว น่าจะเป็นการขาดซึ่งความรู้เกี่ยวกับแสงเลเซอร์ ซึ่งเป็นลำแสงที่มีลักษณะเป็นเส้นขนานพุ่งไปโดยตรงไม่ได้มีการแผ่กระจายอย่างกรณีของพลังงานแบบไมโครเวฟ ดังนั้น จะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณอย่างมาก

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาด้านอาวุธเลเซอร์ส่วนใหญ่จะเป็นความลับทางด้าน การทหารของแต่ละประเทศ เนื่องจากมีความเกี่ยวพันโดยตรงกับความมั่นคงของประเทศ เช่นเดียวกับ การผลิตและพัฒนาอาวุธประเภทอื่น บางครั้งเป็นการยากต่อการตรวจสอบของประชาคมระหว่าง ประเทศ ในบางกรณีต้องรอให้มีการเกิดผลกระทบจากการใช้อาวุธประเภทนั้นก่อน จึงจะทราบว่า ประเทศหนึ่งมีการพัฒนาและผลิตอาวุธประเภทนั้นอยู่ในกรณีของอาวุธเลเซอร์ แม้จะปรากฏกรณี ตัวอย่างที่เป็นที่เผยแพร่ไม่มากนักเท่ากับอาวุธชนิดอื่น แต่ก็มีอันตรายต่อเหยื่อที่ได้รับผลกระทบจาก การใช้อาวุธเช่นกัน

2.) การควบคุมอาวุธเลเซอร์ภายใต้กฎหมายภายในของประเทศ

ผู้เขียนจะขอยกตัวอย่างกฎหมายภายในของรัฐภาคีบางประเทศที่มีขึ้นเพื่อใช้ควบคุม อาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ดังนี้

ประเทศลักเซมเบิร์ก (Luxembourg) ได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือ การจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม ค.ศ.1996 และพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ.1995 เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม ค.ศ.1999 โดยประเทศลักเซมเบิร์กได้มีการออกกฎหมายชื่อว่า “กฎหมายลงวันที่ 29 เมษายน ค.ศ.1999 เห็นชอบพิธีสารฉบับที่ 2 (แก้ไขเพิ่มเติม) และพิธีสารฉบับที่ 4 ของอนุสัญญาว่าด้วย การห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980” โดยมีบทบัญญัติกำหนดเกี่ยวกับอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด มีใจความสำคัญดังนี้

ข้อ 3 ของกฎหมายลงวันที่ 29 เมษายน ค.ศ.1999 กำหนดว่า “นอกจากที่บัญญัติในพิธี สารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ.1995 จักห้ามทุกบุคคลทั้งทางกายภาพและทาง จิตใจในการ

- ห้ามใช้ซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด
- ห้ามโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดไปยังรัฐอื่นหรือตัวคนที่มีสัญชาติ
- ห้ามส่งเสริม กระตุ้น แนะนำให้ฝ่ายใดกระทำการที่เป็นข้อห้าม”

ข้อ 4 ของกฎหมายลงวันที่ 29 เมษายน ค.ศ.1999 กำหนดว่า “การละเมินำไปสู่การระวางโทษจำคุกระหว่าง 8 วัน ถึง 5 ปี และปรับ 5 หมื่น ถึง 5 ล้านฟรังก์”

กฎหมายของประเทศลักเซมเบิร์กนี้ วางหลักข้อห้ามไม่เฉพาะแต่การใช้หรือการโอนอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอดซึ่งเป็นข้อห้ามตามพิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ. 1995 เท่านั้น แต่ยังรวมถึงการห้ามการส่งเสริม กระตุ้นหรือแนะนำให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำการใช้หรือโอนซึ่งอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด นอกจากนี้ยังมีการระวางโทษทั้งปรับและจำคุกด้วย

4.2.1.4 พิธีสารฉบับที่ 5 ค.ศ.2003 (Protocol V on Explosive Remnants of War 2003)

สำหรับกฎหมายภายในของประเทศไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้ว จะเห็นว่าได้ว่ามีกฎหมายที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องต่อบทบัญญัติในพิธีสารฉบับที่ 5 มีอยู่ด้วยกัน 3 ฉบับ ซึ่งเหมือนกับพิธีสารฉบับที่ 1 คือ

1.) พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมอีก 8 ฉบับ โดยฉบับล่าสุดคือพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ 9) พ.ศ.2543 ซึ่งได้วางข้อกำหนดในเรื่องการดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน ดังเช่น ในส่วนของอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืนส่วนบุคคล กฎหมายก็ห้ามมีการผลิต การซื้อ การมี การใช้ การส่ง การนำเข้า²⁷ โดยมีได้รับอนุญาต ส่วนอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนสำหรับการค้า กฎหมายก็ห้ามการทำ การประกอบ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ส่ง นำเข้า มีหรือจำหน่าย²⁸ โดยมีได้รับอนุญาต สำหรับวัตถุระเบิดนั้นกฎหมายก็ห้ามทำ ซื้อ มี ใช้ ส่ง นำเข้า จำ หรือจำหน่ายด้วยประการใดๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่²⁹ ส่วนสิ่ง

²⁷พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ.2490, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 556 ตอนที่ 42, ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2490, มาตรา 7.

²⁸เรื่องเดียวกัน, มาตรา 24.

²⁹เรื่องเดียวกัน, มาตรา 38.

เทียบอาวุธปืนนั้นกฎหมายห้ามบุคคลใดสังเ้าหรือค้าสิ่งเทียบอาวุธปืน³⁰ นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้ห้ามโอนอาวุธปืนให้แก่ผู้ไม่มีใบอนุญาต³¹ สำหรับอาวุธผ่านแดนนั้นกฎหมายได้บัญญัติมาตรการห้ามนำอาวุธผ่านแดนด้วยเว้นแต่จะได้รับหนังสืออนุญาต³² ส่วนบทกำหนดโทษก็คงมีเป็นการปกติดังเช่นกฎหมายที่มีโทษทางอาญาทั่วไป ในส่วนที่เป็นประเด็นการแก้ไขกฎหมายแต่ละครั้งนั้นเท่าที่ปรากฏก็เป็นเรื่องของการปรับปรุงโทษตามกฎหมายให้มีความเหมาะสมตามยุคสมัย และการปรับปรุงค่าธรรมเนียมต่างๆ เหมาะกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปเป็นประการสำคัญ

2.) พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530

คำว่า “ยุทธภัณฑ์” ตามพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า “อาวุธ เครื่องอุปกรณ์ของอาวุธ สารเคมี สารชีวะ สารรังสีหรือเครื่องมือเครื่องใช้ ในการรบหรือการสงครามได้ ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 7”³³ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์ของกฎหมายนี้เน้นไปในเรื่องของอาวุธซึ่งอาจนำมาใช้ในการสงคราม ต่างจากพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียบอาวุธปืน พ.ศ.2490 ทั้งนี้เนื่องจากเดิมทีเดียวพระราชบัญญัติควบคุมอาวุธปืนนี้ออกมาครั้งแรกในปี พ.ศ.2476 ซึ่งอยู่ระหว่างช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 (ประมาณปี พ.ศ.2459) และสงครามโลกครั้งที่ 2 (ประมาณปี พ.ศ.2482) กฎหมายจึงมุ่งควบคุมการดำเนินการเกี่ยวกับอาวุธสงครามซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้นเป็นพิเศษ แต่ต่อมาเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปตามยุคและสมัย จึงต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย จึงก่อให้เกิดพระราชบัญญัติใหม่ออกมาในปี พ.ศ. 2530 อย่างไรก็ดีมิได้หมายความว่า พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียบอาวุธปืน เพิ่งมีการบัญญัติในช่วงหลังในปี พ.ศ.2490 จึงทำให้มุ่งควบคุมเฉพาะปืนที่ใช้สำหรับเอกชนเพื่อให้ต่างจากเดิม เพราะการบัญญัติกฎหมายอาวุธปืนครั้งแรก แท้จริงแล้วเกิดขึ้นในปี พ.ศ.2477 คือ “พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิดและดอกไม้เพลิง พุทธศักราช 2477” นั้นย่อมความหมายว่า กฎหมายอาวุธปืนสำหรับเอกชนถือครองมีการตราขึ้นหลังพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์เพียงปีเดียว เหตุผลจึงน่าจะเป็นว่า กฎหมายต้องควบคุมใน 2 ลักษณะ กล่าวคือควบคุมอาวุธปืนที่ใช้ในการสงครามซึ่งในขณะนั้นมีความจำเป็นเร่งด่วนก่อน ต่อมาเมื่อมีการคำนึงถึงอาวุธที่พลเรือนหรือเอกชนอาจมีไว้ในครอบครองเพื่อวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองความมั่นคงและ

³⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 52.

³¹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 59.

³² เรื่องเดียวกัน, มาตรา 70.

³³ พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 104 ตอนที่ 254 (ฉบับพิเศษ), ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ.2490, มาตรา 7.

ปลอดภัยในชีวิตของตน จึงมีการตรากฎหมายขึ้นมาอีก 1 ฉบับ เพื่อควบคุมอาวุธปืนที่เกี่ยวข้องกับเอกชนและใช้เพื่อการป้องกันตัวโดยเฉพาะ สำหรับในส่วนของพระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530 นี้ เป็นเรื่องของการกำหนดมาตรการในการนำเข้าและส่งออกอาวุธ โดยกฎหมายห้ามบุคคลใดส่งอาวุธเข้ามา นำเข้ามาผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้อนุญาตจากปลัดกระทรวงกลาโหม³⁴ นอกจากนี้ กฎหมายยังได้กำหนดขั้นตอนในการนำอาวุธผ่านแดนอีกด้วย³⁵

3.) พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535

ตามกฎหมายดังกล่าวระบุว่า “สิ่งที่ใช้ในการสงคราม” ให้หมายความรวมถึง “สัมภาระพลึงสงคราม อุปกรณ์การลำเลียงที่มีคุณค่าทางยุทธศาสตร์ และวัตถุที่มีประโยชน์ในการผลิตอาวุธกระสุน และสิ่งที่ใช้ในการสงครามด้วย”³⁶ กฎหมายนี้เป็นกฎหมายที่กำหนดเงื่อนไขในการส่งออกอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม³⁷

ตารางที่ 8 : ตารางวิเคราะห์กฎหมายภายในของประเทศไทยกับพันธกรณีตามพิธีสาร

หัวข้อ	พันธกรณีหรือแนวทางตามพิธีสาร	กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย	มาตราที่เกี่ยวข้อง	ข้อเสนอแนะ
พิธีสารฉบับที่ 1 ว่าด้วยอาวุธที่ทำอันตรายต่อร่างกายและไม้	ห้ามการใช้อาวุธทุกชนิดที่สะเทิดกระเป็ดก่อให้เกิดผลขึ้นต้นเป็นการ	พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้	มาตรา 7 เกี่ยวกับอาวุธปืน และเครื่องกระสุนปืน ส่วนบุคคล	มีการบัญญัติควบคุมอาวุธปืนไว้อย่างครอบคลุม ดังนั้น

³⁴ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 15.

³⁵ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 19-29.

³⁶ พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 7 ตอนที่ 57, ลงวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2495, มาตรา 3.

³⁷ เรื่องเดิม, มาตรา 4. และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ 20 ตอนที่ 8, ลงวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2535, มาตรา 4.

<p>สามารถตรวจ สอบได้ด้วยรังสี เอ็กซ์หรือโดย การเอ็กซ์เรย์ ค.ศ.1980</p>	<p>บาดเจ็บที่ไม่ สามารถตรวจ สอบได้ด้วยการ เอ็กซ์เรย์ ซึ่ง สะเก็ดระเบิดชนิด นี้มักทำด้วยแก้ว หรือพลาสติก รวมไปถึงอาวุธ ปืนที่ลูกกระสุน ทำด้วยพลาสติก ด้วย</p>	<p>เพลิง และสิ่งเทียม อาวุธปืน พ.ศ. 2490</p>	<p>มาตรา 8 ห้ามมิให้ ผู้ใดมีเครื่อง กระสุนปืนซึ่งมิใช่ สำหรับใช้กับ อาวุธปืนที่ตนได้ รับใบอนุญาตให้มี และใช้ มาตรา 24 เกี่ยว กับอาวุธปืนและ เครื่องกระสุนปืน สำหรับการค้า</p> <p>จากมาตราต่างๆที่ กล่าวมานี้ กฎหมายห้ามผู้ใด ทำ มี ใช้ ส่ง หรือ นำเข้ามาซึ่งเครื่อง กระสุนปืน เว้นแต่ จะได้รับอนุญาต จากเจ้าหน้าที่ให้มี และใช้ รวมทั้ง ห้ามมิให้ประกอบ ทำ ซ่อมแซม เปลี่ยนลักษณะ ส่ง นำเข้า มี หรือ จำหน่ายซึ่งเครื่อง กระสุนปืน สำหรับการค้า</p>	<p>ประเทศไทยควร เลือกเข้าเป็นภาคี พิธีสารฉบับที่ 1 ค.ศ.1980</p>
<p>พิธีสารฉบับที่ 2 ว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัด การใช้ทุ่นระเบิด</p>	<p>ควบคุมการใช้ทุ่น ระเบิดและกับ ระเบิดทุกชนิดที่ ปกติถือกันว่าเป็น</p>	<p>พระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่อง กระสุนปืน วัตถุ ระเบิด ดอกไม้</p>	<p>มาตรา 4 (2) “เครื่องกระสุนปืน หมายความรวมถึง ....ทุ่นระเบิด.....”</p>	<p>มีการบัญญัติ ควบคุมทุ่น ระเบิด/กับระเบิด ไว้อย่างครอบคลุม</p>

<p>กับระเบิด และ อุปกรณ์อื่นๆ ค.ศ.1980</p>	<p>ทุ่นระเบิดที่ใช้กัน ในการรบภาคพื้น ดิน ตลอดจนที่ใช้ ในการขัดขวาง การ ใ ช้ ต าม ชายหาด สะพาน ข้ามทางน้ำ และ สะพานข้ามแม่น้ำ ด้วย</p>	<p>เพลิง และสิ่งเทียม อาวุธปืน พ.ศ. 2490</p>	<p>มาตรา 4 (6) “มี หมาย ความว่า มี กรรมสิทธิ์หรือมี ไว้ในครอบครอง .....” มาตรา 4 (8) “นำเข้า หมายถึง ความว่า นำเข้ามา จากภายนอกราชอาณาจักร ไม่ว่า โดยวิธีใดๆ” ซึ่งเมื่อพิจารณา แล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของ พระราชบัญญัติ ฉบับดังกล่าวนี้ ห้ามการผลิต การ ใช้ การมี การนำ เข้า การจำหน่าย ซึ่งเครื่องกระสุน ปืน ซึ่งมีความ หมายรวมไปถึง ทุ่นระเบิดด้วย ซึ่ง เป็นการสอดคล้อง ต่อพันธกรณีใน การห้ามใช้ซึ่งทุ่น ระเบิดที่บัญญัติไว้ ในพิธีสารได้ใน ระดับหนึ่ง</p>	<p>ค ลุ ม ดั ง นั้ น ประเทศไทยควร เลือกเข้าเป็นภาคี พิธีสารฉบับที่ 2 ค.ศ.1980</p>
<p>พิธีสารฉบับที่ 3 ว่าด้วยการห้าม</p>	<p>ควบคุมการใช้ อาวุธเพลิง โดย</p>	<p>พระราชบัญญัติ ควบคุมยุทธภัณฑ์</p>	<p>มาตรา 15 ได้ กำหนดห้ามมิให้ผู้</p>	<p>ในปัจจุบันไม่ได้ มีการใช้อาวุธ</p>

<p>หรือการจำกัดการใช้อาวุธที่ก่อให้เกิดไฟ ค.ศ.1980</p>	<p>ห้ามใช้ต่อพลเรือนโดยเด็ดขาด ห้ามการโจมตีทางอากาศด้วยอาวุธเพลิงต่อเป้าหมายทางทหารที่ตั้งอยู่ในเขตพลเรือน ห้ามการโจมตีด้วยอาวุธเพลิงโดยวิธีการอื่นๆที่ใช้ทางอากาศต่อเป้าหมายทางทหารที่ตั้งในเขตพลเรือน ยกเว้นว่าเป้าหมายนั้นสามารถแยกแยะได้ชัดเจนจากเขตพลเรือนและต้องใช้ความระมัดระวังอย่างเต็มที่ และห้ามใช้อาวุธเพลิงโจมตีต่อป่าไม้ หรือพืชพันธุ์ธรรมชาติอื่นๆ ยกเว้นว่า พืชพันธุ์เหล่านั้นถูกใช้เพื่อปิดบังเป้าหมายทางทหาร</p>	<p>พ.ศ.2530</p>	<p>โคลงเข้ามา นำเข้ามาผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหม มาตรา 19-29 มีการกำหนดขั้นตอนเกี่ยวกับการนำอาวุธผ่านแดน รวมถึงสถานที่ที่ใช้จัดเก็บอาวุธ</p> <p>ซึ่งมีการกำหนดบทลงโทษในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งการระวางโทษและโทษจำคุก</p>	<p>เพลิงในกองทัพไทย ประเทศไทยอาจจะเลือกพิจารณาเข้าเป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 3 ค.ศ.1980 นี้ได้</p>
<p>พิธีสารฉบับที่ 4 ว่าด้วยอาวุธเลเซอร์ที่ทำให้ตาบอด ค.ศ.</p>	<p>ห้ามมิให้ใช้อาวุธเลเซอร์ที่ถูกออกแบบมาโดยเฉพาะเพื่อการสู้</p>	<p>พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530</p>	<p>มาตรา 15 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้โคลงเข้ามา นำเข้ามาผลิต หรือมีซึ่ง</p>	<p>ในปัจจุบันไม่ได้มีการใช้อาวุธเลเซอร์ในกองทัพไทย</p>

1995	รบเพียงอย่างเดียว หรือเพื่อการสู้รบ ด้วยนั้น อันเป็นเหตุให้เกิดการดาบคออย่างถาวร โดยไม่อาจกลับคืนดั้งเดิม โดยมีต่อดวงตาโดยตรง หรือต่อดวงตาที่ใส่อุปกรณ์เพื่อการมองเห็นที่ชัดเจนขึ้น		ยุทธภัณฑ์ เว้นแต่ จะได้รับอนุญาต จากกระทรวง กลาโหม มาตรา 19-29 มี การกำหนดชั้น ตอนเกี่ยวกับการ นำอาวุธผ่านแดน รวมถึงสถานที่ที่ ใช้จัดเก็บอาวุธ ซึ่งมีการกำหนด บทลงโทษใน กรณีที่มีผู้ฝ่าฝืน พระราชบัญญัติ ฉบับนี้ ทั้งการ ระวางโทษและ โทษจำคุก	ประเทศไทย อาจ จะ เลือก พิจารณาเข้าเป็น ภาคิพิธิสารฉบับ ที่ 4 ค.ศ.1995 นี้ ได้
พิธิสารแก้ไข เพิ่มเติมฉบับที่ 2 ว่าด้วยการห้าม หรือการจำกัด การใช้ทุ่นระเบิด กับระเบิด และ อุปกรณ์อื่นๆ ค.ศ.1996	ให้มีการควบคุม และจำกัดการใช้ ทุ่นระเบิด/กับ ระเบิดทุกประเภท (ทั้ง ป ระเภท สั ง ห า ร บุ ค ค ล ต่ อ ดั าน ย า น พ า ห น ะ แ ล ะ แ ส ว ง เ ค รื่ อ ง) ใน กรณีย ั ด กั น ท ำ ง อ ำ ว รุ ฐ ภายใ น ป ระ ศ ก ษ น อ ก เ นื อ จ ำ ก ก ำ ร ั ด กั น ท ำ ง อ ำ ว รุ ฐ ร ะ ห ว ำ ง	พระราชบัญญัติ อาวุธปืน เครื่อง กระจุนปืน วัตถุ ระเบิด ดอกไม้ เพลิง และสิ่งเทียม อาวุธปืน พ.ศ. 2490	มาตรา 4 (2) “เครื่องกระจุนปืน หมายควมรวมถึง ....ทุ่นระเบิด.....” มาตรา 4 (6) “มี หมาย ความว่า มี กรร ม ส ี ท ธิ ร ์ ห รื อ มี ใ ว้ ใน ค ร อ บ ค ร อ ง .....” มาตรา 4 (8) “นำเข้า หมาย ความว่า นำเข้ามา จากภายนอกราชอาณาจักร ไม่ว่าจะ	มีการบัญญัติ ควบคุม ทุ่น ระเบิด/กับระเบิด ใ ว้ อ ย ำ ง ค ร อ บ ค ลุ ม ดั ง นั้ น ป ระ ศ ก ษ ไ ท ย ค ว ร เลื อ ก เ ำ เป็น ภา คิ พ ิ ทิ ส ำ ร ก ำ อ ำ พ ิ เ ท ม เ ค ร ม ฉบับที่ 2 ค.ศ.1980

	<p>ประเทศ และห้ามใช้ทุ่นระเบิด/กับระเบิดต่อพลเรือนและเป้าหมายทางพลเรือนไม่ว่ากรณีใดห้ามใช้กับระเบิดซึ่งไม่สามารถตรวจพบได้</p> <p>(Non-Detectable) ห้ามใช้กับระเบิดที่ส่งจากระยะไกลที่ไม่มีกลไกทำลายตัวเอง และระบบที่ทำให้กับระเบิดไม่ทำงาน</p>		<p>โดยวิธีใดๆ”</p> <p>ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ห้ามการผลิต การใช้ การนำเข้า การจำหน่าย ซึ่งเครื่องกระสุนปืน ซึ่งมีความหมายรวมไปถึงทุ่นระเบิดด้วย ซึ่งเป็นการสอดคล้องต่อพันธกรณีในการห้ามใช้และห้ามโอน ซึ่งทุ่นระเบิดที่บัญญัติไว้ในพิธีสารได้ในระดับหนึ่ง</p>	
<p>พิธีสารฉบับที่ 5 ว่าด้วยระเบิดที่หลงเหลือจากสงคราม ค.ศ. 2003</p>	<p>รัฐคู่กรณีและรัฐภาคีจะต้องมีการเตรียมความพร้อมรับฝึชอบตามพิธีสารนี้ ในประเด็นเกี่ยวกับอาวุธและเศษซากของอาวุธที่มีอยู่ในดินแดนที่ตนเองมีอธิปไตยหรือควบคุม</p>	<p>พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530</p>	<p>มาตรา 15 ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดสั่งเข้ามา นำเข้ามาผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากกระทรวงกลาโหม</p> <p>มาตรา 19-29 มีการกำหนดขึ้น</p>	<p>ในปัจจุบันพิธีสารฉบับนี้ยังไม่มียุทธภัณฑ์ในการบังคับทางกฎหมายระหว่างประเทศเท่าไรนักเนื่อง จากเพิ่งจะมีการออกกฎหมายมา ซึ่งประเทศไทยยัง</p>

	<p>อยู่ รวมทั้งจะต้องให้ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้มีการเอาอาวุธสงครามออกไปโดยผ่านสหประชาชาติ หลังจากมีการยุติสงครามแล้ว และรัฐคู่กรณีจะต้องจัดการย้ายอาวุธสงครามที่เหลือออกไปจากพื้นที่ที่ตนเองควบคุมหรือดูแลอยู่</p>		<p>ตอนเกี่ยวกับการนำอาวุธผ่านแดน รวมถึงสถานที่ที่ใช้จัดเก็บอาวุธ</p> <p>ซึ่งมีการกำหนดบทลงโทษในกรณีที่มีผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติฉบับนี้ ทั้งการระวางโทษและโทษจำคุก</p>	<p>ไม่ควรเข้าเป็นภาคีพิธีสารฉบับที่ 5 ค.ศ.2003 นี้</p>
--	--	--	--	--

4.3 มติทางด้านอื่นๆ

4.3.1 กลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State element)

1.) ปัญหาบทบัญญัติกฎหมายในการห้ามกลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State element) ใช้อาวุธตามแบบ

ในสภาพความเป็นจริงแล้ว จะพบว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ใช้อาวุธตามแบบนั้นมีไม่แต่เพียงหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น หากแต่ยังมีกลุ่มบุคคลที่มีไม่ใช่รัฐ (Non-State element) ดังเช่นหน่วยรบแบบกองโจร กลุ่มกบฏ และกลุ่มกองกำลังติดอาวุธต่างๆที่นิยมใช้อาวุธตามแบบอย่างแพร่หลายอีกด้วย ทั้งนี้กลุ่มบุคคลที่มีไม่ใช่รัฐเหล่านี้จะใช้อาวุธตามแบบเป็นอาวุธในการป้องกันและขัดขวางการต่อสู้และติดตามกองกำลังทหารฝ่ายรัฐบาล และปกป้องเส้นทางขนย้ายเสบียงอาหารและอาวุธของกองกำลังฝ่ายตนเอง เนื่องมาจากอาวุธตามแบบมีราคาถูกมากเมื่อเทียบกับอาวุธประเภทอื่น ซึ่งกลุ่มบุคคลที่มีไม่ใช่รัฐต่างๆดังกล่าวนี้อยู่ในฐานะที่ด้อยและเสียเปรียบกว่ากองกำลังทหารฝ่ายรัฐบาล

ในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็ทางด้านความรู้ ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ และจำนวนกำลังพล เป็นต้น จึงทำให้ไม่สามารถมีรายได้หรืองบประมาณจำนวนมากในการจัดซื้อจัดหาอาวุธชนิดอื่นๆ ได้มากนัก แต่จะสามารถหาซื้ออาวุธตามแบบได้ในปริมาณที่มากกว่า อีกทั้งยังเป็นอาวุธที่มีประสิทธิภาพในการทำลายร้ายสูงมาก

นอกจากนี้แล้ว สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการใช้อาวุธตามแบบอย่างแพร่หลายของกลุ่มบุคคลที่มีไ้รัฐนั้นสืบเนื่องมาจากกลุ่มบุคคลที่มีไ้รัฐต่างๆเหล่านี้ไม่ถือว่าเป็นบุคคลที่อยู่ภายใต้การจำกัดและเงื่อนไขของกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศ³⁸ เพราะเหตุว่ากลุ่มบุคคลที่มีไ้รัฐเหล่านี้มีไ้บุคคลในกฎหมายระหว่างประเทศ กล่าวคือ ในระบบกฎหมายนั้น กฎหมายกำหนดให้บุคคลเป็นผู้มีบทบาท ซึ่งอาจเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้ ทั้งนี้โดยพิจารณาจากสภาพความเป็นจริง โดยจะหมายความว่าเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่โดยการรับรองแห่งกฎหมาย กฎหมายระหว่างประเทศก็เช่นเดียวกัน ย่อมต้องมีบุคคล (person) ซึ่งหมายถึงสิ่งซึ่งสามารถมีและสามารถใช้สิทธิ หน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ในนามของตนเองตามลำพัง บุคคลที่สำคัญและมีบทบาทอย่างมากในกฎหมายระหว่างประเทศก็คือรัฐนั่นเอง ซึ่งจะหมายถึงรัฐเอกราชหรือรัฐอธิปไตย โดยจะเป็นรัฐที่มีความสามารถเต็มที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศเกณฑ์พิจารณาความเป็นรัฐนั้นมีปรากฏเป็นแนวทางไว้ใน Inter-American Convention หรือ Montevideo Convention on Rights and Duties of State 1933 ข้อ 1 ว่ารัฐควรมีองค์ประกอบดังนี้ มีประชากรถาวร มีดินแดนที่กำหนดได้ มีการปกครองและมีความสามารถเข้าทำความสัมพันธ์กับรัฐอื่น³⁹ ฉะนั้นเมื่อพิจารณาลักษณะของกลุ่มบุคคลต่างๆ ดังเช่น กลุ่มกองโจร กลุ่มกบฏ และกลุ่มกองกำลังติดอาวุธต่างๆ เหล่านี้อาจมีเป้าหมายเพื่อเป็นรัฐหรือเพื่อปกครองรัฐในที่สุดก็ตาม และแม้ว่าบางกรณีกลุ่มดังกล่าวนี้อาจมีปรากฏและมีดินแดนเป็นของตนเอง หากแต่มิได้มีเอกราชหรืออำนาจอธิปไตยแต่อย่างใด จึงทำให้กลุ่มต่างๆ เหล่านี้มีลักษณะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีไ้รัฐ ดังนั้นจึงมิไ้รัฐ และเมื่อมิไ้รัฐก็ย่อมจะไม่มีและไม่สามารถใช้สิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายระหว่างประเทศได้ ทั้งนี้ในทางกลับกัน กฎหมายระหว่างประเทศก็ไม่อาจบังคับใช้ครอบคลุมไปถึงกลุ่มบุคคลที่มีไ้รัฐเหล่านี้ได้เช่นกัน

สำหรับกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศจะสามารถนำบทบัญญัติต่างๆของกฎหมายดังกล่าวนี้มาใช้ได้ทันที หากเกิดกรณีที่มีการกระทำอันเป็นปฏิปักษ์ของรัฐหนึ่งเกิดขึ้นครั้งแรก

³⁸Anita Parlow. "Toward a Global Ban on Landmines", *International Review of the Red Cross* 307 (July 1995) : 401.

³⁹ดำรง ชรรमारักษ์. *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายระหว่างประเทศ* (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 49-51.

ซึ่งจะสามารถใช้ได้กับสถานการณ์ดังกล่าว แม้ว่าจะไม่มีการประกาศสงครามเป็นทางการหรือแม้ว่ารัฐฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในคู่อริที่ขัดแย้งกันจะไม่ยอมรับสภาพความขัดแย้งนั้นๆก็ตาม จะเห็นได้ว่ากฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศนี้จะใช้บังคับกับรัฐเท่านั้น แม้ว่าจะมีพิธีสารเพิ่มเติมฉบับที่ 2 ค.ศ.1997 ของอนุสัญญาเจนีวา ค.ศ.1949 ซึ่งใช้กับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในดินแดนของรัฐที่ตกอยู่ระหว่างกองกำลังฝ่ายรัฐบาลและกองกำลังของฝ่ายที่ขัดแย้ง หรือกลุ่มติดอาวุธอื่นๆ ภายใต้การบังคับบัญชาที่มีความรับผิดชอบ ส่งผลให้สามารถนำพิธีสารฉบับนี้มาใช้ในการพิพาทด้วยอาวุธที่ไม่มีลักษณะระหว่างประเทศก็ตาม แต่เนื้อหาของพิธีสารดังกล่าวเน้นหนักในเรื่องหลักการมนุษยชนมูลฐาน และการประกันให้ความคุ้มครองที่ดีขึ้นสำหรับผู้ประสบภัยจากการพิพาทด้วยอาวุธเหล่านั้นมิได้มีเนื้อหาสาระห้ามการใช้อาวุธไว้แต่ประการใด เพราะฉะนั้นกลุ่มบุคคลที่มีใช้รัฐ รวมทั้งการใช้อาวุธตามแบบของกลุ่มบุคคลเหล่านี้จึงอาจกล่าวอ้างได้ว่าคนไม่อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศเช่นเดียวกัน

สำหรับประเทศไทยนั้น หากมีการใช้อาวุธตามแบบโดยกลุ่มบุคคลที่มีใช้รัฐเหล่านี้ ภายในอาณาเขตประเทศไทย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้อำนาจอธิปไตยเหนืออาณาเขตประเทศไทย ในการจับกุมและปราบปรามกลุ่มบุคคลที่มีใช้รัฐเหล่านี้ หากมีการตรวจสอบพบว่ากลุ่มบุคคลดังกล่าวเข้ามาดำเนินการใช้อาวุธตามแบบในอาณาเขตของประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อเป็นการบรรเทาและยุติการใช้อาวุธตามแบบโดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ภายในประเทศได้ทางหนึ่ง โดยกระทำควบคู่ไปกับการกวาดล้างและทำลายอาวุธตามแบบไปพลางก่อนในขณะที่กรอบกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศยังไม่สามารถใช้บังคับครอบคลุมไปถึงกลุ่มบุคคลที่มีใช้รัฐ หรือ Non-State element ได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่เดียวกันประชาคมระหว่างประเทศก็ควรเร่งดำเนินการจัดหาหนทางในการพยายามขยายกรอบของกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายมนุษยธรรมระหว่างประเทศให้สามารถนำมาปรับใช้กับกลุ่มบุคคลเช่นนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การห้ามใช้อาวุธตามแบบโดยสมบูรณ์ได้อย่างแท้จริงและสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต ถือได้ว่าเป็นการแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับอาวุธตามแบบที่ต้นเหตุและถูกต้องตรงจุดมากยิ่งขึ้นด้วย

กล่าวโดยสรุป หากประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 จะต้องมีการพิจารณาถึงผลกระทบต่างๆที่ตามมาจากการเข้าเป็นภาคีซึ่งส่วนใหญ่ก็มักเป็นด้านกฎหมาย เพราะเมื่อดำเนินการเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาฯ แล้ว ต้องพิจารณากฎหมายทั้งหมดที่มีอยู่ และเมื่อพิจารณาแล้วปรากฏว่ากฎหมายไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องและสามารถรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาได้ในบางส่วนคือ

1. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน

2. พระราชบัญญัติควบคุมการส่งออกป่นนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495 และพระราชกฤษฎีกาควบคุมการส่งออกป่นนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2535

3. พระราชบัญญัติควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ.2530

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังต้องดำเนินการและมีการออกกฎหมายใหม่ในการจัดตั้งหน่วยงานระดับชาติ ซึ่งรัฐภาคีจะต้องจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับฝ่ายต่างๆและดำเนินการให้เป็นไปตามพันธกรณีแห่งอนุสัญญาฯ ส่วนผลกระทบทางด้านอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ไม่ใช่รัฐ (Non-State element) ซึ่งยากต่อการควบคุมอันจะนำไปสู่ผลกระทบทางด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจอย่างสูง อย่างไรก็ตาม หากประเทศไทยเข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามหรือการจำกัดการใช้อาวุธที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายอันเกินขนาดหรือไม่จำกัดเป้าหมาย ค.ศ.1980 แล้ว ย่อมจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณีต่างๆที่กำหนดอย่างเคร่งครัด และให้ความร่วมมือกับบรรดารัฐภาคีด้วยกันเพื่อที่จะทำให้หลักการควบคุมอาวุธตามแบบมีการบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และขจัดโอกาสในการใช้อาวุธตามแบบต่อไปในอนาคต